

Het Amerikaanse invoerprogramma voor staal

Op 31 oktober j.l. bereikten onderhandelaren van de Europese Commissie en van de Amerikaanse overheid een akkoord over de beperking van de uitvoer van staal uit de Europese Gemeenschap naar de Verenigde Staten. Dit akkoord, dat een dreigende staaloorlog tussen de twee grootste handelsblokken voorkwam, is een direct gevolg van het Amerikaanse 'Presidential Steel Programme' van 18 september 1984. Dit programma heeft tot doel om de Amerikaanse staalinvoer terug te brengen van 26,5% van de Amerikaanse markt in 1984 tot 18,5% in 1989, halffabrikaten uitgezonderd. Gezien het feit dat staal de laatste jaren één van de belangrijkste geschilpunten is geweest in de Europees-Amerikaanse handelsbetrekkingen, met uitstralingseffecten naar andere sectoren, gaat dit artikel kort in op het Amerikaanse staalinvoerprogramma. Achtereenvolgens worden besproken de inhoud van het programma, de aanleiding ervoor, wat tot nog toe bereikt is en ten slotte de mogelijke effecten ervan.

Het programma

Op 18 september 1984 kondigde president Reagan op basis van *sectie 202(B)(1)* van de Handelswet uit 1974 een programma aan voor de Amerikaanse staalindustrie. Het programma bestaat uit globaal drie onderdelen. Het eerste en verreweg het belangrijkste betreft z.g. 'vrijwillige' overeenkomsten met landen die staal uitvoeren naar de VS om hun export te beperken. In de tweede plaats werden acties tegen z.g. 'unfaire' handelspraktijken van staalexporterende landen aangekondigd, waarbij gedacht werd aan dumping, subsidiëring en allerlei invoerbelemmeringen. En ten slotte werd een 'monitoring' aangekondigd van de inspanningen van de Amerikaanse staalindustrie om zich te herstructureren en te moderniseren. Doel van het programma is om tot en met eind 1989 een jaarlijkse invoerpenetratie van 18,5%, exclusief halffabrikaten te bereiken. Dat moet de staalindustrie een adempauze geven om over vijf jaar de internationale concurrentie weer zonder bescherming aan te kunnen. Voor halffabrikaten werd later een invoerquota van 1,7 mln. ton per jaar bekend gemaakt. Daarmee komt de na-

gestreefde invoerpenetratie, voor alle staalproducten op 20,2%. Uitgaande van het Amerikaanse staalverbruik van 98,9 mln. ton in 1984 komt dit overeen met een vermindering van de staalinvoer van 6,3 mln. ton ten opzichte van 1984.

Met het invoerprogramma heeft de bescherming tegen de invoer van staal in de VS een historisch hoogtepunt bereikt. Bescherming in deze sector is niet nieuw, zij heeft sinds 1969 eigenlijk voortdurend bestaan, in uiteenlopende omvang en vormen. Nog nooit was zij echter zo omvattend als nu het geval is. Voorbeelden van vroegere invoerbescherming zijn de tussen 1969 en 1974 gesloten 'vrijwillige' uitvoerbeperkingsakkoorden met de EG en Japan; het z.g. 'Trigger Price Mechanism' tussen 1977 en 1982; beperking van de invoer van speciaalstaal in de jaren zeventig en weer van 1983 tot 1987; en ten slotte een overeenkomst met de EG over beperking van de staaluitvoer van de Gemeenschap van eind 1982 tot eind 1985. Met het invoerprogramma van september vorig jaar zijn de VS er echter in geslaagd om de invoer van vrijwel elk staalproduct vanuit praktisch elk exporterend land gedurende vijf jaar te beperken.

Aanleiding

De directe aanleiding voor president Reagans programma was een op grond van *Sectie 201* van de Amerikaanse Handelswet uit 1974 ingediend verzoek om invoerbescherming door één van de grootste Amerikaanse staalproducenten Bethlehem Steel en de staalarbeidersvakbond 'United Steelworkers of America' (USW). De indianers eisten een beperking van de invoer tot 15% van de markt gedurende vijf jaar omdat naar hun mening een sterke invoerstijging de Amerikaanse staalindustrie grote schade berokkende.

De Amerikaanse wet bepaalt in zo'n geval dat de 'International Trade Commission' (ITC), een onafhankelijke Amerikaanse overheidsinstelling, allereerst onderzoekt of de betrokken industrie ernstige schade heeft ondervonden van de gestegen invoer. Is dit het geval dan beveelt de ITC de Amerikaanse president concrete maatregelen aan om de industrie tijdelijke bescherming te bieden. Deze betreffen

veelal kwantitatieve invoerbeperkingen en/of verhogingen van invoertarieven. Het is dan aan de president om een definitieve beslissing te nemen, waarbij het hem geheel vrij staat om de aanbevelingen van de ITC al dan niet te volgen.

Bethlehem Steel en de USW hadden het moment van de indiening van hun klacht zo gekozen dat de president gedwongen was om twee maanden voor de presidentsverkiezingen van 1984 een beslissing te nemen. Voor veel waarnemers stond daarom de uitslag van de hele procedure, ondanks de sterke persoonlijke voorkeur van Reagan voor vrijhandel, van te voren eigenlijk al vast.

De centrale stelling van Bethlehem Steel en de USW was dat de Amerikaanse staalindustrie in de periode 1977 - 1983 grote schade had geleden in de vorm van verminderde productie, afzet, winsten en werkgelegenheid door de in hun ogen sterk gestegen staalinvoer. Hierdoor was het ook niet mogelijk geweest om voldoende te investeren in nieuwe produktiemiddelen die de lange-termijnconcurrentiekracht dienen te verzekeren. Door de indianers genoemde indicaties van de geleden schade staan gedetailleerd vermeld in tabel 1.

Tabel 1. Ontwikkelingen in de Amerikaanse staalindustrie 1977 - 1983

	winst (in mln. \$)	productie (in mln. ton)	capaciteits- gebruik	werkge- legenheid
1977	22,3	125,3	82,2%	452.388
1978	1.276,6	137,0	90,7%	449.197
1979	1.154,5	136,3	92,4%	453.181
1980	1.734,9	111,8	76,9%	398.829
1981	2.600,8	120,8	84,5%	390.914
1982	-3.197,2	74,6	51,7%	289.439
1983 a)	-1.847,4	76,3	57,0%	242.492

a) over de eerste 9 maanden

Bron: petitie van Bethlehem Steel en USW, blz. 39 en 49.

De Europese Commissie heeft uitgebreid en duidelijk gereageerd op de petitie van Bethlehem Steel en de USW. Hierbij ontkende zij geenszins de juistheid van de in tabel 1 genoemde cijfers en gaf toe dat de Amerikaanse staalindustrie zich in een bijzonder moeilijke positie bevond. Zij bestreed echter met klem de redenering dat de moeilijkheden veroorzaakt waren door de gestegen invoer van staal. Zij toonde aan dat de invoer van een niet onaanzienlijk aantal categorieën producten niet of nauwelijks was toegenomen in de betrokken periode en daarom nooit schade had kunnen berokkenen. De Commissie kwam daarentegen met bewijzen dat het samenspel van een aantal andere factoren de concurrentiekracht van de grote geïntegreerde staalbedrijven had verzwakt. Het belangrijkste probleem voor deze bedrijven was de geleidelijke structurele vermindering van de vraag naar staal in de volgroeiende, Amerikaanse economie. Bijkomen-

de factoren waren de onvoldoende herstructurerings- en moderniserings-inspanningen van de geïntegreerde bedrijven, hun gebrekkige kostenbeperking, en ten slotte de zware concurrentie die zij de laatste jaren steeds meer zijn gaan ondervinden van de z.g. 'mini-mills'.

Voor een goed begrip van de situatie van de Amerikaanse staalindustrie is een korte bespreking van de hierboven genoemde factoren onmisbaar. Een centrale kostenfactor voor de Amerikaanse staalindustrie zijn de lonen. De Amerikaanse staalarbeiders behoren tot de best betaalde werknemers ter wereld. In 1982 was hun gemiddeld uurloon met \$ 22 tweemaal zo hoog als dat van hun collega's in de gemiddelde Amerikaanse industrie en het dubbele, vaak ook nog meer, van dat van staalarbeiders in concurrerende landen 1).

Een tweede kostenpost is de verouderde productiecapaciteit. Zo waren in 1982 Amerikaanse hoogovens gemiddeld 17 jaar oud tegenover 14,4 jaar in Canada en 11,4 jaar in Japan, en Amerikaanse walsinrichtingen 27,5 tegen 14,1 in Canada en 13,7 in Japan. Dat de Amerikaanse staalindustrie laat was met de invoering van moderne produktietechnieken kan uit tabel 2 worden opgemaakt, waarin het percentage van de productie staat aangegeven dat via het materiaal- en energiebesparende continuïetproces verloopt.

Tabel 2. Percentage van de productie dat via het continuïetproces loopt

	1973	1981
Verenigde Staten	6,8%	29,0%
Japan	20,7%	78,7%
EG	9,4%	52,8%

Bron: International Iron and Steel Institute, Brussel 1984.

Een derde kostenpost voor de Amerikaanse staalindustrie wordt gevormd door het feit dat deze zijn ijzerertsbehoefte dekt uit ijzerertsmijnen – die het in eigendom heeft – waar de kwaliteit van het gewonnen erts de laatste twintig jaar sterk is verminderd. Hierdoor zijn de produktiekosten per ton verwerkbaar erts enorm gestegen. Buitenlandse concurrenten betrekken hun erts daarentegen uit ijzerertsproducerende regio's als Brazilië, Afrika en Australië waar erts van hoge kwaliteit tegen geringe produktiekosten voorhanden is. Een Amerikaanse studie uit 1983 heeft berekend dat de prijzen van naar Amerika geëxporteerde erts 20 to 30% lager zijn dan die van Amerikaans erts, een en ander gecorrigeerd voor kwaliteitsverschillen 2).

Tenslotte is er het feit dat de grote geïntegreerde Amerikaanse staalbedrijven de laatste vijftien jaar steeds sterkere concurrentie zijn gaan ondervinden van de z.g. 'mini-mills'. Dit zijn bedrijven die met schroot als grondstof en een productiecapaciteit van vaak

Tabel 3. Resultaat staalonderhandelingen EG – VS

	Beginpositie VS	Beginpositie EG	Eindresultaat
Marktaandeel Arrangement 1982 Consultatieprodukten Pijpen en buizen Nieuwe produkten	4,46% 2,18% 4,19% 71.955 ton a)	5,38% 3,57% 7,6 % Van geval tot geval bezien maar in ieder geval meer dan VS-bod	5,57% 3,77% 7,6 % 128.182 ton a)
Duur akkoord Aantal categorieën Halffabrikaten	t/m 30 september 1989 57 113.000 ton	t/m 31 december 1987 33 voldoende om aan EG exportbehoefte te voldoen	t/m 30 september 1989 33 blijven consultatie- produkten, officieel geen exportplafond

a) exclusief z.g. 'S201' speciaalstaal quota-produkten.

niet meer dan 1 miljoen ton, staal produceren, zij het met een veel beperkter produktenprogramma dan de geïntegreerde producenten. Ten opzichte van de grote ondernemingen hebben zij belangrijke kostenvoordelen door lagere kapitaalkosten, goedkopere grondstoffen, lagere loonkosten, specialisatie en flexibeler management 3). Hierdoor hebben de 'mini-mills' hun marktaandeel de laatste twintig jaar kunnen opvoeren van 2% tot rond de 20%. In tegenstelling tot de geïntegreerde ondernemingen kunnen zij de concurrentie met buitenlandse producenten heel goed aan en is hun financiële positie doorgaans goed tot redelijk.

Op 12 juni 1984 concludeerde de ITC dat de Amerikaanse staalindustrie schade ondervond van de invoer van een aantal staalproducenten die te zamen 80 procent van de totale staalinvoer uitmaakten. Een maand later deed zij president Reagan de aanbeveling voor een omvattend beschermingsprogramma van quota's en tariefsverhogingen om de invoer van de betrokken produkten gedurende vijf jaar te beperken.

Op 18 september maakte de Amerikaanse president zijn hierboven al kort vermelde beslissing bekend. De tekst van zijn verklaring is uiterst handig geformuleerd in die zin dat zij geheel de geest uitademt van een anti-protectivistisch programma, terwijl dit in de praktijk blijkt neer te komen op een bescherming die veel verder gaat dan het ITC-voorstel.

Resultaten tot nog toe

Op 19 december 1984 kondigde de Amerikaanse handelsvertegenwoordiger Brock de eerste zeven uitvoerbeperkingsakkoorden aan met Australië, Brazilië, Japan, Mexico, Spanje, Zuid Afrika en Zuid Korea. In juli 1985 was dit aantal gegroeid tot 14 landen die in 1984 te zamen 57% van de Amerikaanse staalinvoer voor hun rekening hadden genomen. Het belangrijkste akkoord was dat met Japan, dat al jaren zo'n 25 tot 30% van de invoer ver-

zorgt. Gemiddeld werd de invoer met deze landen met 29% teruggebracht ten opzichte van 1984, maar per land liepen de reductiepercentages sterk uiteen, van 12% bij Hongarije tot 62% bij Venezuela.

Deze verschillen worden verklaard door het feit dat de VS bij hun onderhandelingen rekening hielden met factoren als de mate waarin het desbetreffende land zijn uitvoer zeer recent had vergroot, waarin het zich aan subsidiëring of dumping schuldig maakte of de eigen markt gesloten hield, enz. Genoemde landen gingen uiteindelijk akkoord met een 'vrijwillige' uitvoerbeperking onder druk van de Amerikaanse dreiging om de Amerikaanse handelswetten verscherpt tegen hen door te voeren en in het uiterste geval zelfs unilaterale invoerbeperkingen af te kondigen die veel onvoordeliger zouden uitvallen. De belangrijkste staalexporterende landen die rond de zomer van 1985 nog geen omvattend staalakkoord met de VS hadden waren de EG, Canada en Zweden met respectievelijk 24,2%, 12,1% en 2,44% van de Amerikaanse invoer in 1984.

De EG

De handelsbetrekkingen tussen de EG en de VS op staalgebied zijn de afgelopen jaren, in vergelijking met de relatie tussen de VS en derde landen, nogal bijzonder en ingewikkeld geweest. In oktober 1982 ging de EG onder druk van een lawine van Amerikaanse dumping en subsidiëklachten akkoord met een beperking die betrekking had op 80% van haar staaluitvoer 4). Voor tien categorieën produkten werd de export beperkt tot een bepaald marktaandeel. Een aantal andere produkten werd wel in het akkoord ge-

- 1) US Bureau of Labour Statistics, Washington DC, 1984.
- 2) US Bureau of Mines, Washington DC, 1983, *Commodity Profiles, 'Iron Ore'*.
- 3) *Metal Bulletin Monthly*, februari 1983 en juni 1985.
- 4) Publikatieblad van de EG, L302, 1 november 1982.

noemd maar was niet aan kwantitatieve beperkingen onderhevig. Dit waren de z.g. 'consultatieproducten', waarover de twee partijen zich verplichtten te consulteren wanneer, simpel gesteld, de uitvoer van de EG zo sterk zou zijn gestegen dat de doelstellingen van het verdrag in gevaar zouden komen.

Rond dezelfde tijd werd ook een akkoord bereikt over de uitvoer van stalen pijpen en buizen uit de EG. Dit bevatte echter geen kwantitatieve beperkingen maar slechts bepalingen voor overleg voor het geval dat de EG-uitvoer meer dan 5,9% van de Amerikaanse markt zou bedragen. Met het bereiken van een marktaandeel van 8,1% in 1983 en van 14,4% in 1984 groeide vanaf het begin van 1984 de druk in de VS om de EG tot uitvoermatiging te dwingen. Via onder meer een compleet embargo in november 1984 kwam het uiteindelijk in januari 1985 na moeizame onderhandelingen tot een akkoord. Dit voorzorg in een marktaandeel voor de EG van 7,6% voor 1985 en 1986 5).

In de loop van 1985 nam de Amerikaanse druk op de Gemeenschap toe om de uitvoer van de z.g. 'consultatieproducten' te matigen. Het marktaandeel daarvan was, exclusief halffabrikaten, gestegen van 2,38% in 1982 tot 4,32% in 1984. De Gemeenschap heeft zich lang tegen uitvoerbeperking kunnen verzetten met het argument dat de uitvoer weliswaar sterk was toegenomen, maar dat het doel van het akkoord uit 1982 niet in gevaar was gebracht en dat er geen diversie van quotaproducten naar 'consultatieproducten' was vast te stellen. In juni 1985 kwamen Europees commissaris voor buitenlandse betrekkingen en handelspolitiek De Clercq en de Amerikaanse handelsvertegenwoordiger Yeutter overeen om te proberen snel een akkoord te bereiken over consultatieproducten. Ook werd afgesproken om binnenkort onderhandelingen te beginnen over een mogelijke verlenging van het arrangement uit 1982 en 1985.

De vaak zeer moeilijke besprekingen over consultatieproducten leidden in augustus 1985 tot een overeenkomst die de uitvoer van deze producten beperkte tot 197.000 ton voor de laatste vijf maanden van 1985. Gecombineerd met de gerealiseerde uitvoer in de eerste zeven maanden van dat jaar kwam het totaal voor 1985 aanmerkelijk hoger uit dan het op zich al hoge uitvoercijfer van 1984, hetgeen aan Europese zijde doorgaans een goed resultaat werd beschouwd 6).

De zwaarste onderhandelingen betroffen echter die over een eventuele verlenging van het arrangement uit 1982, waar vanaf het begin en gedurende lange tijd beide partijen lijnrecht tegenover elkaar stonden. De Amerikanen namen de positie in dat het arrangement uit 1982 diende te worden samengevoegd met de later gesloten akkoorden tot één omvattend akkoord met een looptijd van vier jaar. Zij ston-

den er op om de onder het arrangement te brengen producten onder te verdelen in 57 productcategorieën, om te voorkomen dat Europese producenten hun uitvoer zouden verleggen van producten met een lagere naar producten met een hogere toegevoegde waarde. Ook wilden zij een paar aan nog geen enkele uitvoerbeperking onderhevige producten onder het akkoord brengen. En ten slotte dienden de in de bestaande akkoorden genoemde marktaandelen van de EG verlaagd te worden omdat de Gemeenschap in het verleden de overeenkomsten voor pijpen en buizen en voor consultatieproducten geschonden zou hebben.

Het standpunt van de EG was daarentegen dat alleen over het akkoord van 1982 en de consultatieproducten gesproken kon worden. Verlenging van het pijpen- en buizenakkoord was niet aan de orde omdat dit tot en met 31 december 1986 van kracht was. Nieuwe producten behoefden niet te worden opgenomen omdat de invoer hiervan de Amerikaanse industrie niet schaafde. De bestaande indeling in productcategorieën, veel minder dan 57, kon worden gehandhaafd zonder dat de VS bang hoefden te zijn voor verschuivingen tussen categorieën. En wat de marktaandelen voor de verschillende arrangementen betrof, deze dienden verhoogd te worden omdat gedurende de twee jaren dat de EG haar uitvoer had beperkt derde landen hun uitvoer ongestraft hadden kunnen opvoeren. Berekeningen toonden aan dat indien de EG de gemiddelde staalinvoersterging in de VS had kunnen volgen, zij veel meer had kunnen uitvoeren dan zij feitelijk had gedaan, hetgeen compensatie noodzakelijk maakte.

Gedurende praktisch permanente onderhandelingen in de maanden september en oktober in afwisselend Brussel en Washington die zeer moeizaam verliepen, werd uiteindelijk op 31 oktober een ad-referendumakkoord bereikt tussen commissaris De Clercq en zijn Amerikaanse collega Yeutter. Dit resultaat, waarvan de hoofdlijnen staan weergegeven in tabel 3, werd aan Europese zijde, gezien de omstandigheden, als zeer redelijk beschouwd, vooral gezien het feit dat het totale marktaandeel van de EG met 150.000 ton kon worden verhoogd.

De export van halffabrikaten bleef tot op het allerlaatste moment een uiterst gevoelig en cruciaal punt dat de totstandkoming van een akkoord – dat uiteindelijk op 10 december door de Raad van ministers werd goedgekeurd – bijna verhinderde. De VS wilden de invoer van deze producten uit de EG namelijk begrenzen, terwijl de Gemeenschap van geen beperking wilde weten. Zij beriep zich daarbij op het feit dat de Amerikaanse staalindustrie zelf niet in staat is om in haar eigen behoefte aan halffabrikaten te voorzien. Invoer van buitenlandse hoogwaardige, producten tegen concurre-

rende prijzen zou derhalve in het belang zijn van de Amerikaanse staalindustrie. Toen uiteindelijk bleek dan de VS niet meer dan 600.000 ton halffabrikaten uit de EG zouden willen toestaan – dit terwijl zij 809.000 ton vanuit de Gemeenschap invoerden in 1984 en naar verwachting 890.000 ton in 1985 – verkoos de EG deze producten in het nieuwe akkoord als z.g. consultatieproducten te behouden. Daarmee is de positie van halffabrikaten onduidelijk geworden: volgens de EG is hun export vrij zolang deze de doelstellingen van het akkoord niet schaaft, terwijl de VS inmiddels hebben laten weten dat het de Europese uitvoer tot 600.000 ton per jaar zal beperken. De Gemeenschap heeft direct daarop aangekondigd om, in overeenstemming met de Gatt-bepalingen, de uitvoer van bepaalde Amerikaanse producten naar Europa te beperken om zo het eigen uitvoerverlies te compenseren. Daarmee lijkt een volgens handelsconflict met de VS een feit te zijn.

Resterende landen

De belangrijkste landen die momenteel (nog) geen formeel akkoord hebben met de VS zijn Canada en Zweden. Met Canada bestaat een informele afspraak dat het zijn staalexport zal matigen tot beneden het niveau van 1984, hetgeen vooralsnog voldoende lijkt voor de VS. Zweden heeft zich tot dusverre fel gekant tegen iedere vorm van uitvoerbeperking. Zijn industrie staat echter onder grote druk van door de Amerikaanse staalindustrie ingediende dumping- en subsidieklachten en zou daardoor wel eens gedwongen kunnen worden om uiteindelijk toch een akkoord te sluiten.

Door hun afspraken met de hierboven genoemde landen hebben de VS hun 'staalinvoergat' voor ongeveer 90% gedicht. De rest van het gat dichtten zal bijzonder moeilijk zijn. Zo zou er al sprake zijn van een verlegging van de handel vanuit producerende regio's naar landen die niet over een eigen staalindustrie beschikken. Het opsporen van het op deze wijze ingevoerde staal zal zeker geen eenvoudige opgave zijn voor de al sterk overbelaste Amerikaanse douanediensdiensten.

Effecten van het programma

De staalinvoercijfers over de eerste tien maanden van 1985 laten een invoerpenetratie zien van 25,3%. Naar verwachting zal door een verdere in-

5) De tekst van het akkoord is te vinden in het *Publikatieblad van de EG*, L9, 10 januari 1985.

6) De tekst van het akkoord is te vinden in het *Publikatieblad van de EG*, L215, 12 augustus 1985.

voervermindering in het vierde kwartaal de invoerpenetratie voor heel 1985 iets lager uitkomen 7). Dat is niet veel lager dan de invoerpenetratie van 26,5% in 1984, en voor de Amerikaanse staalindustrie aanleiding om te concluderen dat het presidentiële programma niet werkt. Niet vergeten mag echter worden dat het begrijpelijkerwijs enige tijd duurt voordat het effect van het programma goed merkbaar wordt. De algemene verwachting is dat vanaf 1986 de invoerpenetratie pas echt goed omlaag zal gaan tot 20 - 22% per jaar, dat wil zeggen iets meer dan de beoogde 20,2% 8).

Het doel van een vermindering van de invoer zal dus wel bereikt worden in de komende jaren. Vraag is echter of een tweede, zeker zo belangrijk doel ook zal worden gehaald. En dat is het benutten van de tijdelijke adempauze door de Amerikaanse staalindustrie om zich te herstructureren en te moderniseren opdat zij over vier jaar zonder bescherming de internationale concurrentie aankan. Zij heeft immers in het verleden al eerder van invoerbepalingen kunnen profiteren zonder dat zij deze heeft gebruikt om haar concurrentiepositie te versterken. Een verschil met vroegere bescherming kan echter niet onvermeld blijven. Ditmaal heeft het congres namelijk bepaald dat de bevoegdheid van de president om de uitvoerbepalingsakkoorden met derde landen te handhaven telkens slechts voor één jaar geldt. Die bevoegdheid vervalt automatisch wanneer de president aan het eind van het jaar het congres niet een rapport stuurt waarin wordt aangegeven dat de staalindustrie vrijwel al haar door staalactiviteiten opgebrachte netto kasstroom gebruikt voor modernisering, onderzoek en ontwikkeling en kostenbesparing 9). Probleem is echter dat het desbetreffende rapport vertrouwelijk is zodat het voor buitenstaanders onmogelijk is om een oordeel uit te spreken over de voorgeschreven moderniseringsinspanningen.

De volgende zekere effecten van het presidentiële programma kunnen hier echter wel al aangegeven worden. Ten eerste zullen de afnemers van Amerikaans staal hogere prijzen gaan betalen doordat het prijsdrukkend effect van de buitenlandse concurrentie sterk zal verminderen 10). Zulke prijsverhogingen zullen ertoe leiden dat de totale Amerikaanse uitvoer over de periode 1985/1989 zal verminderen met naar schatting \$ 15 mrd. 11). Ook zullen de prijsverhogingen bepaalde Amerikaanse staalverbruikende industrieën ertoe brengen om hun productie naar het buitenland te verplaatsen in hun pogingen om internationaal concurrerend te blijven 12). In de tweede plaats zal het uitsluiten van naar schatting enkele miljoenen ton staal per jaar van de Amerikaanse markt de staalprijzen elders in de wereld drukken en de concurrentie tussen staalexporterende landen verscherpen. Berichten over dalende staalprijzen in 1985 in Zuid-

oostaziatische markten onder invloed van groeiende concurrentie tussen Japan en Zuid-Korea zijn hiervan een eerste indicatie 13).

W.G. Aldershoff

De auteur is werkzaam bij het directoraat-generaal voor Buitenlandse Betrekkingen van de Europese Commissie in Brussel. Het artikel is op persoonlijke titel geschreven en geeft uitsluitend de persoonlijke mening van de auteur weer.

7) *Journal of Commerce*, 2 januari 1985.

8) Fred Lamesch, voorzitter van het American Institute for Imported Steel, geciteerd in *Journal of Commerce*, 3 december 1985, en ook in *American Metal Market*, 6 december 1985.

9) US Trade and Tariff-act 1984, *Section 806(b)(1)(A)*.

10) Zie bij voorbeeld het rapport van het Congressional Budget Office *Effects of import quotas on the steel industry*, Washington DC, juli 1984, en de studie *The effects of restraining US steel imports on the exports of selected steel consuming industries*, USITC-publication 1788, Washington DC, december 1985.

11) USITC publications 1788, op.cit.

12) Idem.

13) *Metal Bulletin*, 17 december 1985.